

Péntek Imre

Zrínyi Miklós költő és hadvezér monológja 1664 nyarán, Kanizsa sikertelen ostroma után

Jaj, ez a dicstelen, otromba ostrom,
kudarcunk ma is szégyennel jár át,
s ott hagytuk, ott hagytuk a gaz töröknek kezén
szabadulni vágyó, jó Kanizsa várát.
Pedig vitézkedett osztrák, magyar, német,
hozták a hírt futárok és kémek –
fogytán az élelem, már a lovakat vágják,
azt eszik a védők, ámbár csöppet se gyávák,
hiába törtünk át a külső védvonalon,
s lőttük álgyuinkkal, hogy ne legyen nyugalom
az óvárost, s Strozzi gróf, átkelvén a mocsáron
meglepte a janicsár csapatot...
Mindig akadt utóvéd, rejtőzött tartalék,
és elhalt a küzdelem, csak újabb veszteség:
holtak, sebesültek, s meganyi szörnyű kár,
s volt, akit elnyelt a feneketlen mocsár...

Uram, ez volt a büntetésed, hogy a győzelmet
fegyvereinktől megtagadtad;
sok széthúzásért, káromlásért,
megannyi súlyos vétkeinkért.
Hiába volt sok véres attak,
bajtársaim szörnyű eleste,
ismét ő regnál, a pogány, a beste
és maradt kezükön jó Kanizsa vára.
Szaggattam hiába az oszmán birodalmat
ez év telén, magyar és horvát hadaimmal –
nem bírván hallgatni, a pórnép, mint jajgat,
kifosztása, dúlása végezt,
nem lelve sehol menedéket.
Végigvágott a horvát-magyar ostor
az oszmán üstökön, lófarkas zászlók
hevertek a vériszamos kövön.
S ujjongott a nép, templom és kolostor.

Láthatta Európa, a török legyőzhető,
de kell az összefogás, a képzett haderő,
s lángolt az eszéki híd, búsult a nagyvezér,
és vesztetre esküdött. Éreztem lelkében
a feneketlen dühöt, s összeszedvén maradék
erejét, mindent, ami csak magyarnak árt,
nyakunkra hozta negyvezeres hadát...
És amit nyertem korábban, most vesztettem tovább.

Végignézttem Új Zrínyi-vár elestét,
lángolt a palánk-sánc, soha keserűbb estét...
S Montecuccoli meg is magyarázta,
visszavonulni most – miért időszerűbb...
Ám ez az orcámra mégsem hozott derűt...
Szörnyen agyarkodik két ellenség reánk.
Egyik is, másik is, zavarba, bajba ránt.
De még mielőtt, akárki temetne,
dolgunk lesz bizonytal jövő kikeletre...

Ám a jószerecse ezúttal elhagyott,
itt már nem nyerhetek magamnak szép napot,
nyergelj szolgálom, megyünk kies Csáktornyára,
ahol áll még, vár még a Zrínyiek vára!
Elég volt belőled átkos hadakozás:
gyűrűköttem eleget, tegye ezt mostan más.
Szerelmes Zsófiám, vigasztal engemet,
leveszi majd rólam átizzadt ingemet,
pazar lakomával terítve az asztal,
csókkal, öleléssel hajnalig vigasztal.
Felkapom magasra két kis pulya kölykőm,
s félig írt versemet teljesre kiöltöm.
S üzent Páka is, a kursaneci erdész,
egy új vadkan tűnt fel, szörnyű bestia,
amelytől retteg a környék sok férfja.
No, állunk elébe a konda királyának,
ez legalább szemből, nem hátulról támad,
s oldalába kapja éles szablyám vasát,
s már jöhet is a vidám, ismerős társaság...
S ahány víg cimborá, kastélyunkban fér el,
tartunk vendégséget, dísznő pecsenyével.
S ha e vén agyaras végzetét elnyerte,
az jó szerecse is visszazáll fejemre.

Szabolcs Péter: Zrínyi Miklós
(Zrínyi Miklós Gimnázium – Zalaegerszeg)

